

AUTORITATEA EUROPEANĂ PENTRU PROTECȚIA DATELOR

Rezumatul Avizului AEPD privind opt mandate de negociere în vederea încheierii unor acorduri internaționale care să permită schimbul de date între Europol și țări terțe

(Textul integral al prezentului aviz poate fi consultat în limbile engleză, franceză și germană pe site-ul AEPD www.edps.europa.eu)

(2018/C 170/02)

1. INTRODUCERE ȘI CONTEXT

Regulamentul Europol⁽¹⁾ stipulează norme specifice privind transferurile de date de către Europol în afara UE. Articolul 25 alineatul (1) din acesta enumeră o serie de temeuri legale pe baza cărora Europol ar putea transfera în mod legal date către autorități din țări terțe. O posibilitate ar fi o decizie a Comisiei privind caracterul adecvat al nivelului de protecție în conformitate cu articolul 36 din Directiva (UE) 2016/680 a Parlamentului European și a Consiliului⁽²⁾, care să constate că țara terță către care Europol îi transferă date asigură un nivel de protecție adecvat. Având în vedere că deocamdată nu există astfel de decizii privind caracterul adecvat al nivelului de protecție, alternativa pentru ca Europol să transfere cu regularitate date către o țară terță ar fi să folosească un cadru adecvat asigurat prin încheierea unui acord internațional cu caracter obligatoriu între UE și țara terță primitoare.

La data de 20 decembrie 2017, Comisia a adoptat opt recomandări⁽³⁾ de decizii ale Consiliului de autorizare a deschiderii negocierilor pentru încheierea unor acorduri internaționale între Uniunea Europeană (UE) și opt țări terțe din regiuni ale Orientului Mijlociu și ale Africii de Nord (MENA), și anume Algeria, Egipt, Israel, Iordania, Liban, Maroc, Tunisia și Turcia. Aceste acorduri internaționale ar oferi temeiul legal necesar pentru schimbul de date cu caracter personal între Europol și autoritățile din aceste țări terțe competente să combată criminalitatea gravă și terorismul.

Comisia consideră că este nevoie de o cooperare mai strânsă între Europol și aceste opt țări în lumina strategiei politice a UE descrisă în Agenda europeană privind securitatea⁽⁴⁾, în Concluziile Consiliului⁽⁵⁾ și în Strategia globală pentru politica externă și de securitate a UE⁽⁶⁾, precum și în lumina nevoilor operaționale ale autorităților de aplicare a legii din întreaga UE și ale Europol. Aceste opt țări terțe au fost identificate și în cel de-al unsprezecelea raport privind progresele înregistrate către o uniune a securității efectivă și reală⁽⁷⁾. Cooperarea cu țările MENA este privită ca întreg⁽⁸⁾. Instabilitatea actuală din regiune, în special situația din Siria și Irak, este considerată a reprezenta o amenințare majoră pe termen lung pentru securitatea UE. Aceasta se referă atât la combaterea efectivă a terorismului și a crimei organizate asociate acestuia, cât și la probleme legate de migrație, cum ar fi facilitarea migrației clandestine și traficul de ființe umane. Cooperarea cu autoritățile locale de aplicare a legii este percepută și ea drept critică în abordarea acestor probleme.

În conformitate cu procedura stipulată la articolul 218 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE), Comisia va fi responsabilă cu negocierea acestor acorduri internaționale cu țări terțe în numele UE. Cu aceste opt recomandări, Comisia dorește să obțină autorizarea din partea Consiliului Uniunii Europene (Consiliul) pentru deschiderea negocierilor cu cele opt țări terțe identificate. După finalizarea negocierilor, pentru a încheia oficial aceste acorduri, Parlamentul European va trebui să își dea acordul pentru textele acordurilor negociate, iar Consiliul va trebui să semneze acordurile.

5. CONCLUZIE

AEPD salută atenția acordată protecției datelor în anexele la Recomandările Comisiei din 20 decembrie 2017, care vor constitui mandatul Comisiei de a negocia în numele UE acordurile internaționale respective cu fiecare dintre cele opt țări MENA referitor la care se preconizează cooperarea cu Europol.

Necesitatea și proporționalitatea acordurilor internaționale care se preconizează că vor permite Europol să transfere în mod regulat date către autoritățile competente din cele opt țări terțe în discuție trebuie evaluate complet pentru a asigura conformitatea cu articolul 52 alineatul (1) din cartă. Pentru a permite o astfel de evaluare aprofundată de la caz la caz, AEPD recomandă restrângerea și mai mult și diferențierea nevoilor de transfer în funcție de situația particulară a fiecărei țări terțe și de realitatea din teritoriu. Obiectul fiecărui acord internațional și scopul transferului către fiecare țară terță trebuie așadar precizate mai detaliat în mod corespunzător în anexe. AEPD recomandă realizarea în continuare a evaluărilor de impact pentru a estima mai bine riscurile pe care le presupun transferurile de date către aceste țări terțe pentru drepturile persoanelor fizice la confidențialitate și protecția datelor, dar și pentru alte drepturi și libertăți fundamentale protejate de cartă, pentru a stabili cu exactitate garanțiile necesare.

AEPD observă că, în conformitate cu articolul 25 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul Europol, Europol ar putea transfera cu regularitate date către o țară terță prin încheierea unui acord internațional cu caracter obligatoriu între UE și țara terță primitoare, cu condiția ca acest acord să impună garanții adecvate. AEPD consideră că „impunerea garanțiilor adecvate”, în sensul Regulamentului Europol, presupune ca acordurile internaționale încheiate cu țări terțe:

- să asigure concordanța deplină cu articolul 8 din cartă în țările terțe primitoare, în special cu principiul limitării la scop, dreptul de acces, dreptul la rectificare și controlul de către o autoritate independentă prevăzută special în cartă;
- să respecte Avizul 1/15 al CJUE, asigurându-se că nivelul de protecție care reiese din aceste acorduri este echivalent în esență cu nivelul de protecție prevăzută de dreptul UE;
- să aplice mutatis mutandis criteriile cuprinse în considerentul 71 din Directiva (UE) 2016/680, adică transferurile de date cu caracter personal se supun obligațiilor de confidențialitate, principiului specificității și faptul că datele cu caracter personal nu vor fi folosite pentru a solicita, a pronunța sau a executa pedeapsa cu moartea sau orice altă formă de tratament crud și inuman;
- să reflecte garanțiile specifice cuprinse în Regulamentul Europol, cum ar fi restricțiile precizate de furnizorii de informații; și
- să aplice garanții esențiale în contextul cercetărilor penale și să includă garanții care abordează de la caz la caz riscurile previzibile pe care le pot presupune transferurile către aceste țări terțe în ceea ce privește alte drepturi și libertăți fundamentale.

În afară de aceste recomandări generale, recomandările și comentariile AEPD din prezentul aviz se referă la următoarele aspecte specifice ale acordurilor internaționale viitoare care vor fi negociate cu țările MENA în mandatele de negocieri:

- principiul limitării la scop și principiul specificării scopului cu privire la datele transferate de Europol;
- transferurile ulterioare de către autoritățile competente din țările terțe respective;
- restricțiile în prelucrarea informațiilor transferate de Europol către autoritățile competente din țările terțe;
- supraveghere independentă asigurată în țările terțe;
- drepturile persoanelor vizate;
- transferul de categorii speciale de date către autoritățile competente din țările terțe;
- păstrarea datelor transferate de Europol; și
- posibilitatea de a suspenda și rezilia acordurile internaționale în caz de încălcare a dispozițiilor acestora.

Adoptat la Bruxelles, 14 martie 2018.

Giovanni BUTTARELLI

Autoritatea Europeană pentru Protecția Datelor

(¹) Regulamentul (UE) 2016/794 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 mai 2016 privind Agenția Uniunii Europene pentru Cooperare în Materie de Aplicare a Legii (Europol) și de înlocuire și de abrogare a Deciziilor 2009/371/JAI, 2009/934/JAI, 2009/935/JAI, 2009/936/JAI și 2009/968/JAI ale Consiliului (JO L 135, 24.5.2016, p. 53), denumit în continuare „Regulamentul Europol”.

- (²) Directiva (UE) 2016/680 a Parlamentului European și a Consiliului din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice referitor la prelucrarea datelor cu caracter personal de către autoritățile competente în scopul prevenirii, depistării, investigării sau urmăririi penale a infracțiunilor sau al executării pedepselor și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Deciziei-cadru 2008/977/JAI a Consiliului (JO L 119, 4.5.2016, p. 89).
- (³) Recomandare de Decizie a Consiliului de autorizare a deschiderii negocierilor pentru încheierea unui acord între Uniunea Europeană și Regatul Hașemit al Iordaniei privind schimbul de date cu caracter personal între Agenția Uniunii Europene pentru Cooperare în Materie de Aplicare a Legii (Europol) și autoritățile iordaniene competente pentru combaterea criminalității grave și a terorismului, COM(2017) 798 final; Recomandare de Decizie a Consiliului de autorizare a deschiderii negocierilor pentru încheierea unui acord între Uniunea Europeană și Republica Turcia privind schimbul de date cu caracter personal între Agenția Uniunii Europene pentru Cooperare în Materie de Aplicare a Legii (Europol) și autoritățile turce competente pentru combaterea criminalității grave și a terorismului, COM(2017) 799 final; Recomandare de Decizie a Consiliului de autorizare a deschiderii negocierilor pentru încheierea unui acord între Uniunea Europeană și Republica Libaneză privind schimbul de date cu caracter personal între Agenția Uniunii Europene pentru Cooperare în Materie de Aplicare a Legii (Europol) și autoritățile libaneze competente pentru combaterea criminalității grave și a terorismului, COM(2017) 805 final; Recomandare de Decizie a Consiliului de autorizare a deschiderii negocierilor pentru încheierea unui acord între Uniunea Europeană și Statul Israel privind schimbul de date cu caracter personal între Agenția Uniunii Europene pentru Cooperare în Materie de Aplicare a Legii (Europol) și autoritățile israeliene competente pentru combaterea criminalității grave și a terorismului, COM(2017) 806 final; Recomandare de Decizie a Consiliului de autorizare a deschiderii negocierilor pentru încheierea unui acord între Uniunea Europeană și Tunisia privind schimbul de date cu caracter personal între Agenția Uniunii Europene pentru Cooperare în Materie de Aplicare a Legii (Europol) și autoritățile tunisiene competente pentru combaterea criminalității grave și a terorismului, COM(2017) 807 final; Recomandare de Decizie a Consiliului de autorizare a deschiderii negocierilor pentru încheierea unui acord între Uniunea Europeană și Regatul Maroc privind schimbul de date cu caracter personal între Agenția Uniunii Europene pentru Cooperare în Materie de Aplicare a Legii (Europol) și autoritățile marocane competente pentru combaterea criminalității grave și a terorismului, COM(2017) 808 final; Recomandare de Decizie a Consiliului de autorizare a deschiderii negocierilor pentru încheierea unui acord între Uniunea Europeană și Republica Arabă Egipt privind schimbul de date cu caracter personal între Agenția Uniunii Europene pentru Cooperare în Materie de Aplicare a Legii (Europol) și autoritățile egiptene competente pentru combaterea criminalității grave și a terorismului, COM(2017) 809 final; Recomandare de Decizie a Consiliului de autorizare a deschiderii negocierilor pentru încheierea unui acord între Uniunea Europeană și Republica Algeriană Democratică și Populară privind schimbul de date cu caracter personal între Agenția Uniunii Europene pentru Cooperare în Materie de Aplicare a Legii (Europol) și autoritățile algeriene competente pentru combaterea criminalității grave și a terorismului, COM(2017) 811 final.
- (⁴) Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor – Agenda europeană privind securitatea din 28 aprilie 2015, COM(2015) 185 final.
- (⁵) Concluziile Consiliului din 19 iunie 2017 privind Acțiunea externă a UE privind combaterea terorismului, Documentul 10384/17.
- (⁶) Viziune comună, acțiuni comune: O Europă mai puternică. O strategie globală pentru politica externă și de securitate a Uniunii Europene, disponibilă la: <http://europa.eu/globalstrategy/en>.
- (⁷) Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliul European și Consiliu din 18 octombrie 2017 – Al unsprezecelea raport privind progresele înregistrate către o uniune a securității efectivă și reală, COM(2017) 608 final.
- (⁸) A se vedea Memorandumul de înțelegere al tuturor Recomandărilor Comisiei pentru decizii ale Consiliului, depus la data de 20 decembrie 2017, cu excepția celui referitor la Israel.
-